

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15.03.2018r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący; SSO Leszek Matuszewski (spr)

Sędziowie SSO Dariusz Śliwiński

SSO Piotr Gerke

Protokolant: st. prot. sąd. Aleksandra Langocz

Przy udziale Agnieszki Krysmann Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu, po rozpoznaniu w dniu 2.03.2018r. sprawy **A. N., S. N., T. S. i T. K.** oskarżonych z art. 286§ 1kk i inne, na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonych od wyroku Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 12.09.2017r., sygn. akt IIK 544/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania

SSO Piotr Gerke SSO Leszek Matuszewski SSO Dariusz Śliwiński

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gnieźnie wyrokiem z dnia 12.09.2017r. wydanym w sprawie o sygnaturze IIK 544/13 rozstrzygając o odpowiedzialności karnej oskarżonych A. N., S. N., T. S., T. K. orzekł:

1. uznał oskarżoną A. N. za winną przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył jej karę 7 (siedmiu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. orzekł grzywnę w wysokości 40 (czterdziestu) stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;
2. uznał oskarżoną A. N. za winną przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył jej karę 7 (siedmiu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. orzekł grzywnę w wysokości 40 (czterdziestu) stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki dziennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;
3. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonej A. N. w pkt. 1 i 2 kary pozbawienia wolności i grzywny i wymierzył jej karę łączną 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzył jej grzywnę łączną w wysokości 60 (sześćdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;
4. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej A. N. w pkt. 3 kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 2 (dwa) lata;
5. Uznał oskarżonego S. N. za winnego przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzył mu grzywnę w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;

6. uznał oskarżonego S. N. za winnego przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzył mu grzywnę w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki diennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;

7. znaje oskarżonego S. N. za przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzył mu grzywnę w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki diennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;

8. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego S. N. w pkt. 5, 6 i 7 kary pozbawienia wolności i grzywny i wymierzył mu karę łączną 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzył mu grzywnę łączną w wysokości 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki diennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;

9. a podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego S. N. w pkt. 8 kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata;

10. uznaje oskarżonego T. S. za winnego przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzył mu grzywnę w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki diennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;

11. uznaje oskarżonego T. S. za przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzył mu grzywnę w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki diennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;

12. a podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego T. S. w pkt. 10 i 11 kary pozbawienia wolności i grzywny i wymierzył mu karę łączną 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierza mu grzywnę łączną w wysokość 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki diennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;

13. uznaje oskarżonego T. K. za winnego przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzył mu grzywnę w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki diennej na kwotę 10,00 (dziesięciu) złotych;

14. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego T. K. w pkt. 13 kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata;

15. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych A. N., S. N., T. S. i T. K. obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę solidarnie na rzecz pokrzywdzonych (...) S.A. z s. we (...) Sp. z o.o. z s. we W. następujących kwot i w następujących wysokościach :

a/ na rzecz (...) S.A. z s. we W. :

aa. oskarżona A. N. solidarnie z oskarżonymi S. N. i T. K. kwotę 1.796,59 złotych (jeden tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt sześć złotych i 59/100)

ab. oskarżony S. N. solidarnie z oskarżonymi A. N. i T. K. kwotę 1.796,59 złotych (jeden tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt sześć złotych i 59/100)

ac. oskarżony T. K. solidarnie z oskarżonymi A. N. i S. N. kwotę 1.796,59 złotych (jeden tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt sześć złotych i 59/100);

ad. oskarżona A. N. solidarnie z oskarżonymi S. N. i T. S. kwotę 1.796,59 złotych (jeden tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt sześć złotych i 59/100)

ae. oskarżony S. N. solidarnie z oskarżonymi A. N. i T. S. kwotę 1.796,59 złotych (jeden tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt sześć złotych i 59/100)

af. oskarżony T. S. solidarnie z oskarżonymi A. N. i S. N. kwotę 1.796,59 złotych (jeden tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt sześć złotych i 59/100);

b/ na rzecz (...) Finanse Sp. z o.o. z s. we W. :

ba. oskarżony S. N. solidarnie z oskarżonym T. S. kwotę 1.815,97 złotych (jeden tysiąc osiemset piętnaście złotych i 97/100)

bb. oskarżony T. S. solidarnie z oskarżonym S. N. kwotę 1.815,97 złotych (jeden tysiąc osiemset piętnaście złotych i 97/100);

W ostatnim punkcie wyroku zwolnił oskarżonych od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa wyłożonych kosztów postępowania i od obowiązku uiszczenia opłaty.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się obrońca wszystkich oskarżonych i zaskarżył go w całości. Skarżący zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisów postępowania- art. 167 kpk i art. 7 kpk, jak i błędy w ustaleniach faktycznych mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

W konkluzji apelacji wniesiono o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych od popełnienia przypisanych im przestępstw ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania

Sąd odwoławczy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy jest zasadna. Złożony w niej wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych jest przedwczesny albowiem dla prawidłowej prawnej oceny ich zachowania konieczne jest uzupełnienie i to w istotnym zakresie postępowania odwoławczego.

Już na wstępie należy zauważyć, że rozumowanie Sądu Rejonowego przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, które miało doprowadzić ten Sąd do jednoznacznych wniosków o sprawstwie i winie oskarżonych, w zakresie przypisanych im zachowań, nie jest przekonujące. Słusznie zauważa obrońca, że musi budzić wątpliwości bezkrytyczne danie wiary przez Sąd I instancji pokrzywdzonym, w sytuacji kiedy decydując się na wymianę drzwi w swoich mieszkaniach, na poczet wykonanej usługi nie dokonali dosłownie żadnej płatności, nawet tej na którą mieli się zgodzić. Wydaje się też, że dokonując oceny zeznań J. J. Sąd zbagatelizował jego twierdzenia, że nie podpisywał żadnej umowy kredytowej, w sytuacji kiedy z opinii biegłego grafologa jednoznacznie wynika, że na umowie kredytowej znajduje się jego podpis. Wydaje się, że tego rodzaju postawa pokrzywdzonego powinna wzbudzać wątpliwości czy w sposób rzetelny relacjonuje on przebieg wydarzeń. Przecież bez jednoznacznych przesłanek nie można wykluczyć wersji wskazywanej przez oskarżonych, że nie wprowadzali nikogo w błąd i że prawidłowo informowali o zasadach kredytowania wykonywanej przez nich usługi. Bez większej refleksji Sąd dokonując oceny wyjaśnień oskarżonych i zeznań pokrzywdzonych przyjął, że nieprawdziwe dane dotyczące zatrudnienia pokrzywdzonych czy wysokości ich dochodów wynikają ze świadomego działania oskarżonych. Sąd w ogóle nie rozważył możliwości, że to pokrzywdzeni

podali oskarżonym takie informacje i teraz odpowiedzialność za to próbują przerzucić na oskarżonych. Wydaje się też, że gdyby pokrzywdzeni bezpośrednio po zawarciu tych umów kredytowych, doszliby do wniosku, że zostali w sposób przestępczy oszukani przez oskarżonych to zawiadomiliby o tym policję. W realiach przedmiotowej sprawy policja została zawiadomiona przez banki udzielające kredytu i to dopiero wówczas gdy osoby zobowiązane z tych umów kredytowych nie dokonywały wpłat do których były zobowiązane.

W cenie Sądu odwoławczego aby w sposób rzetelny ocenić wyjaśnienia oskarżonych i zeznania pokrzywdzonych i ustalić która z tych sprzecznych wersji jest prawdziwa, koniecznym jest poczynienie dodatkowych ustaleń w sprawie. Wydaje się, że niezbędnym jest ustalenie i to w drodze odebrania dodatkowych wyjaśnień od oskarżonych i uzyskania informacji z banków, które złożyły zawiadomienia o popełnieniu przestępstw, czy to były jedyne umowy kredytowe na podstawie których finansowany był zakup i montaż drzwi, w których zawieraniu pośredniczyła A. N. i M. N.. Jeżeli były inne umowy to w jakiej liczbie i czy przy pozostałych umowach kredytowych, kredytobiorcy sygnalizowali jakieś nieprawidłowości przy ich zawieraniu. Sytuacja kiedy byłyby to jedyne umowy kredytowe albo przy większości z nich miałyby dojść do podobnych nieprawidłowości, w istotnym stopniu uwiarygodniałaby twierdzenia pokrzywdzonych o przestępczym zachowaniu osób, które pośredniczyły w ich zawieraniu. Gdyby przy zdecydowanej większości z tych umów nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości, to poddawałoby to pod wątpliwość przestępcze zachowanie oskarżonych jedynie w odniesieniu do tych trzech jednostkowych umów.

W sposób oczywisty obrońca ma rację, że błędem było niepodjęcie próby przesłuchania przez Sąd świadka M. O. – pokrzywdzonej w sprawie. W sytuacji kiedy jej stan zdrowia nie pozwalałby na tego rodzaju czynność, to wręcz obowiązkiem Sądu było ustalenie i to w drodze opinii biegłego psychiatry, jaki był lub mógł być jej stan psychiczny w okresie kiedy miała podpisywać umowę kredytową stanowiącą przedmiot niniejszego postępowania. Koniecznym jest ustalenie czy jej ewentualne problemy psychiczne wynikające z choroby, mogły nie być zauważalne przez oskarżonych S. N. i T. S. w trakcie ich kontaktu z nią. Zdarza się przecież, że nawet poważne zaburzenia psychiczne w konkretnej osobie mogą nie być zauważone, przez osoby postronne przy krótkotrwałym ich wzajemnym kontakcie. To, że J. O. wiedział, że jego matka nie jest zdolna do świadomego zawarcia umowy kredytowej, nie przesądza że tego również świadomi byli oskarżeni.

Również w sposób oczywisty obrońca ma rację, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie daje żadnej odpowiedzi na jakiej podstawie Sąd I instancji przyjął, że A. N. wykonując czynności takie jak ustalono w sprawie działała ze świadomością, że pomaga S. N. i T. K. w zarzucanej im przestępczej działalności. Oskarżona nie przyznała się do tego rodzaju wiedzy, na tego rodzaju jej wiedzę nie wskazują również wyjaśnienia współoskarżonych.

Dopiero po uzupełnieniu postępowania dowodowego w sposób wskazany powyżej, Sąd ponownie rozpoznający sprawę będzie mógł dokonać pełnej oceny materiału dowodowego i wydać sprawiedliwy wyrok.

Mając powyższe na uwadze Sąd odwoławczy;

uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania.

SSO Piotr Gerke SSO Leszek Matuszewski SSO Dariusz Śliwiński